

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις : Ιωάννου Γενναδίου 14 – 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

Πρωτ. 2795

Αριθμ.

Αθήνησι 10^η Ιουνίου 2015

Διεκπ. 1309

Πρός

τήν Αξιότιμη κ. Όλγα – Νάντια Βαλαβάνη

Αναπληρώτρια Υπουργό Οικονομικῶν

Ένταῦθα

Θέμα : «Προτάσεις ἐπί τοῦ φόρου εἰσοδήματος (ν. 4172/2013) καί τοῦ ΕΝ.Φ.Ι.Α. (ν. 4223/2013) γιά τά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου καί τά μή κερδοσκοπικά πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου τοῦ ν. 590/1977»

Αξιότιμη κ. Υπουργέ,

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς πρώτης ἐπισήμου ἐπικοινωνίας, σᾶς εὐχόμεθα καλή ἐπιτυχία καί εὐόδωση τῆς θητείας σας στό κρίσιμο καί πολυεύθυνο χαρτοφυλάκιο, τό ὅποιο σᾶς ἀνέθεσε ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἐπ' ὠφελεία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Κατόπιν Ἀποφάσεως τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ληφθείσης κατά τήν Συνεδρία τῆς 4^{ης} Ιουνίου 2015, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισε νά θέσει ἐνώπιόν Σας ὡς ἀρμοδίας Υπουργοῦ περὶ τά δημόσια ἔσοδα ὀρισμένα ζητήματα σχετιζόμενα μέ τόν Φόρο Εἰσοδήματος (ν. 4172/2013) καί τόν Ἐνιαῖο Φόρο Ἰδιοκτησίας Ἀκινήτων (ν. 4223/2013) :

α. Ὡς πρὸς τόν φόρο εἰσοδήματος (ν. 4172/2013)

ι. Φόρος ἰδιοχρήσεως ἀκινήτων (ἄρθρο 39)

Τά κατά τό ἄρθρο 1 παρ. 4 τοῦ ν. 590/1977 ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ., Ἐνορίες, Μητροπόλεις, Μονές) καί τά μή κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ἰδρύματα προνοίας, Ἱερά Προσκυνητά κ.λπ.) ἀπαλλάσσονται ἀπό τόν ΕΝ.Φ.Ι.Α. γιά τά

ἀκίνητα πού «ιδιοχρησι-μοποιούν» γιά λατρευτικό, θρησκευτικό καί κοινωφελή σκοπό (άρθρο 3 παρ. 1 περ. στ.α του ν. 4223/2013).

Ὡστόσο, ὑποβάλλονται σέ Φόρο Εἰσοδήματος (άρθρο 39 παρ. 1 -2 ν. 4172/2013) γιά τά ἴδια ἀκίνητα λατρευτικῆς, θρησκευτικῆς, κοινωφελούς χρήσεως λόγω τῆς ιδιοχρήσεώς τους, μέ τήν ἀντίληψη τοῦ φορολογικοῦ νομοθέτη ὅτι «ἐξοικονομοῦν» ἔξοδα ἀπό τήν ιδιοχρησι-μοποίηση κτιρίων τους. Κατά τόν Κώδικα Φορολογίας Εἰσοδήματος (άρθρο 39 παρ. 2 ἐδάφ. β' του ν. 4172/2013) : «Τό εἰσόδημα ἀπό ιδιοχρησιμοποίηση ἢ δωρεάν παραχώρηση τεκμαίρεται ὅτι συνίσταται στό τρία τοῖς ἑκατό (3%) τῆς ἀντικειμενικῆς ἀξίας τοῦ ἀκινήτου». Δηλαδή π.χ. σέ μία Ἐνορία, Μητρόπολη ἢ Μονή ἢ στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θά ἐπιβληθεῖ φόρος εἰσοδήματος ἐπί τῆς ἀντικειμενικῆς ἀξίας τοῦ κτιρίου διοικητικῶν ὑπηρεσιῶν της, τοῦ Ναοῦ της, τοῦ μοναστηριακοῦ συγκροτήματός της ἢ τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου κ.λπ., ἐπειδή τό ιδιοχρησιμοποιεῖ.

Ἡ ἀνωτέρω ὁμως νομοθετική λογική τῆς φορολογήσεως τῆς ιδιοχρήσεως κτιρίου μέ Φόρο Εἰσοδήματος δέν εὐσταθεῖ: α) προκειμένου περί μή κερδοσκοπικῶν φορέων μέ κοινωφελεῖς σκοπούς, οἱ ὅποιοι τά ἔξοδα, πού ἐξοικονομοῦν, τά χρησιμοποιοῦν γιά φιλοκοινωνικές δράσεις β) προκειμένου γιά χώρους λατρείας καί ἐν γένει θρησκευτικά κτίρια : ἢ Μητρόπολη ἢ ἢ Ἐνορία ἢ ἢ Μονή π.χ. δέν θά μίσθωνε ἕνα ἄλλο κτίριο γιά τό ἀγιαστικό καί θρησκευτικό της ἔργο, ἐάν δέν ιδιοχρησιμοποιοῦσε τόν Ναό της ἢ τόν χῶρο τῆς Μονῆς, ὥστε νά δικαιολογεῖται ἡ φορολόγησή της γιά τά ἐξοικονομούμενες δαπάνες της ἀπό τήν ιδιοχρησι-μοποίηση τοῦ θρησκευτικοῦ της κτιρίου.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω, σέ κάθε περίπτωση, καθίσταται ἀντιληπτό καί τό πρόβλημα τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἀντικειμενικῆς ἀξίας τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων (βάσει ποίων ἀντικειμενικῶν ἀξιῶν θά ὑπολογισθεῖ ὁ φόρος ιδιοχρήσεως π.χ. τοῦ ΕΝ.Φ.Ι.Α. 2014 ἢ μέ φύλλα προσδιορισμοῦ Α.Α. ἀκινήτων, ὅπως συνέβαινε παλαιότερα μέ τόν φόρο μεγάλης ἀκίνητης περιουσίας), πού ἐπιτείνεται γιά εἰδικές περιπτώσεις (π.χ. ἀντικειμενικές ἀξίες Ναῶν, Μονῶν ἐντός δασῶν κ.λπ.).

Θεωροῦμε ὅτι οἱ ἀνωτέρω κατηγορίες ἀκινήτων πρέπει νά ἐξαιρεθοῦν ἀπολύτως ἀπό τήν φορολογία τῆς ιδιοχρήσεώς τους, ὅπως συνέβη καί μέ τόν ν. 4223/2013.

ii. Δικαίωμα έκπτωσης δαπανών

Σέ κάθε περίπτωση, εν σχέσει προς την κατά τό άρθρο 39 παρ. 1-2 του ν. 4172/2013 φορολογία της ιδιοχρήσεως κτιρίων, θεωρούμε συνταγματικώς άδικοιολόγητη την άνιση μεταχείριση στό ζήτημα της δυνατότητας της κατ' άρθρον 39 παρ. 3 έκπτωσης δαπανών ειδικά για τά Ν.Π.Δ.Δ. και τά ιδρύματα – μή κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα ιδιωτικοῦ δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.). Μέ τό δεδομένο ότι τά έσοδα από άκίνητη περιουσία τών Ν.Π.Δ.Δ. και τών ιδρυμάτων του άρθρου 45 του ν. 4172/2013 λογίζονται ως έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα κατά τό άρθρο 47 παρ. 2 του νόμου, παρά ταῦτα για τά Ν.Π.Δ.Δ., στά όποια εντάσσονται και ή Έκκλησία της Ελλάδος, Ίερές Μητροπόλεις, Ένορίες, Ίερές Μονές, πού είναι Ν.Π.Δ.Δ. κατά τό άρθρο 1 παρ. 4 του ν. 590/1977, όπως και για τά κάθε είδους ιδρύματα (όπως είναι τά εκκλησιαστικά ιδρύματα) εισάγεται δυσμενέστερη μεταχείριση για τίς εκπιπτόμενες δαπάνες τους από τά έσοδά τους από άκίνητα.

Προβλέπεται, ειδικότερα, στό άρθρο 39 παρ. 3 περ. β' του ν. 4172/ 2013 δυνατότητα έκπτωσης τών δαπανών τών Ν.Π.Δ.Δ. και τών κάθε είδους ιδρυμάτων μέχρι ποσοστοῦ 75% από τά έσοδά τους από άκίνητα, μολονότι αυτά τά έσοδα, κατά πλάσμα δικαίου (κατ' άρθρον 47 παρ. 2), «θεωροῦνται» ως κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα και μολονότι ὑπέρ τών κερδοσκοπικῶν νομικῶν προσώπων ή επιτηδευματιῶν προβλέπεται ή δυνατότητα έκπτωσης δαπανών κατά 100% από όμοια κέρδη τους από άκίνητα – επιχειρηματική δραστηριότητα. Κατά συνέπεια, τό μή κερδοσκοπικό νομικό πρόσωπο, όπως είναι τό εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, έχει δικαίωμα εν μέρει έκπτωσης τών δαπανών του (75%) από τά έσοδα από τά άκίνητά του, τά όποια μάλιστα κατά πλάσμα δικαίου ό νομοθέτης τά θεωρεῖ ως «έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα», ενῶ ό άληθής επιχειρηματικός φορέας, πού έχει κέρδη από άκίνητα λόγω πραγματικῆς επιχειρηματικῆς δραστηριότητας, έχει δικαίωμα έκπτωσης όχι κατά ποσοστό, αλλά όλων τών δαπανών του.

Μάλιστα, ή Πολυγραφημένη Έγκύκλιος ὑπ' αριθμ. 1069/23.3.2015 περιορίζει τίς εκπιπτόμενες δαπάνες τών Ν.Π.Δ.Δ. μόνο στις κάθε είδους δαπάνες πού άφοροῦν στό άκίνητο, σε αντίθεση μέ τό κείμενο του νόμου (άρθρο 39 παρ. 3 περ. β'), πού

σαφῶς κάνει λόγο για κάθε είδους δαπάνες γενικῶς, καί ὄχι για ὅσες ἀφοροῦν στήν ἐπισκευή, συντήρηση, ἀνακαίνιση τοῦ ἀκινήτου.

Ἐπιπλέον, ἡ Πολυγραφημένη Ἐγκύκλιος ὑπ' ἀριθμ. 1113/2.6.2015 περιορίζει τίς ἐκπιπτόμενες δαπάνες σέ νομικά πρόσωπα μή κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα τῆς περιπτώσεως γ' τοῦ ἄρθρου 45 του ν. 4172/2013 μόνο σέ ἐκεῖνες πού ἀφοροῦν στήν πλασματικῶς θεωρούμενη ἀπό τόν νομοθέτη ὡς «ἐπιχειρηματική τους δραστηριότητα» καί δέν ἐπιτρέπει τήν ἔκπτωση τῶν δαπανῶν πού πραγματοποιοῦν κατά τήν ἐπιδίωξη τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ σκοποῦ τους (π.χ. χορήγηση ὑποτροφιῶν).

Θεωροῦμε ὡς ὀρθότερη συνταγματικῶς τήν πρόβλεψη στό ἄρθρο 39 παρ. 3 περ. β' τῆς δυνατότητας ἐκπτώσεως τῶν κάθε είδους δαπανῶν κατά ποσοστό 100%, ὅπως προβλέπεται καί ὑπέρ τῶν λοιπῶν νομικῶν προσώπων τοῦ ἄρθρου 45 τοῦ ν. 4172/2013 καί ὑπέρ τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους (ἄρθρο 39 παρ. 3 περ. β. ἐδάφ. 2 τοῦ ν. 4172/2013).

β. Ὡς πρός τόν Ἐνιαῖο Φόρο Ἰδιοκτησίας Ἀκινήτων (ν. 4223/2013)

ι. Προσκόμιση πιστοποιητικοῦ καταβολῆς ΕΝ.Φ.Ι.Α. (ἄρθρο 54Α ν. 4172/2013)

Τά ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα τοῦ ἄρθρου 1 παρ. 4 τοῦ ν. 590/1977 (Μητροπόλεις, Μονές, Ἐνορίες κ.λπ.) τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀντιμετωπίζουν τό πρόβλημα ὅτι ἡ γενική διάταξη τοῦ ἄρθρου 54Α παρ. 5 τοῦ ν. 4174/2013 (προστέθηκε μέ τό ἄρθρο 9 παρ. 2 τοῦ ν. 4223/2013) ἀπαιτεῖ ἀπό ὅλους, ἰδιῶτες καί νομικά πρόσωπα κάθε μορφῆς, προκειμένου νά ζητήσουν δικαστική προστασία γιά ὁποιοδήποτε ἀκίνητό τους νά προσκομίσουν πιστοποιητικό καταβολῆς ΕΝ.Φ.Ι.Α. («5. Εἶναι ἀπαράδεκτη ἡ συζήτηση ἐμπράγματος ἀγωγῆς ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἐνέργεια ἐνώπιον δικαστηρίου ἢ δημόσιας ἀρχῆς ἀπό ὑπόχρεο στόν ΕΝ.Φ.Ι.Α. ἐπί ἀκινήτου, ἂν δέν προσκομισθεῖ μέχρι τή συζήτησή της, κατά περίπτωση, τό πιστοποιητικό τῶν παραγράφων 1 ἢ 3 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ.»). Στίς περιπτώσεις αὐτές ἡ συζήτηση τῆς ὑπόθεσης δέν μπορεῖ νά γίνει (κηρύσσεται ἀπαράδεκτη ἡ συζήτηση).

Θεωροῦμε ἀδικαιολόγητη τήν ἀπαίτηση τοῦ ἀνωτέρω πιστοποιητικοῦ ἀκόμα καί γιά τήν συζήτηση δικαστικῶν ὑποθέσεων, ὅπου ἓνα νομικό πρόσωπο στερεῖται ἐπί χρόνια τήν νομή καί κατοχή τοῦ ἀκινήτου του καί διεκδικεῖ δικαστικά τήν ἀπόδοση ἑνός

ἀκινήτου ἀπό καταπατητή, ἢ ζητεῖ τήν ἐπιστροφή ἑνός ἀκινήτου του, πού εἶχε πρό ἐτῶν δωρήσει κατά κυριότητα σέ τρίτον π.χ. Ο.Τ.Α. γιά κοινωφελῆ σκοπό, ὁ ὁποῖος κοινωφελῆς σκοπός δέν ἐξυπηρετήθηκε τελικά, ὅποτε ζητεῖ δικαστικῶς τήν ἐπιστροφή του.

Στό σημεῖο αὐτό πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ' ὄψιν ὅτι, ὅπως ἀκριβῶς καί ἡ ἀκίνητη περιουσία τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, ἡ ἐκκλησιαστική περιουσία ἔχει μεγάλη διασπορά σέ ὅλη τήν ἐλλαδική ἐπικράτεια καί ἀντιμετωπίζει ἐπίσης τό διηνεκές πρόβλημα τῶν καταπατήσεων ἀκινήτων καί τῶν μακροχρόνιων δικαστικῶν διενέξεων.

Φαίνεται ὅτι ὁ νόμος 4223/2013, εἰδικότερα στήν παράγραφο 2 τοῦ ἄρθρου 2, ὅπου περιγράφει ποιοί εἶναι οἱ ὑπόχρεοι στήν καταβολή ΕΝ.Φ.Ι.Α., κατονομάζει τόν «νομέα ἐπίδικου ἀκινήτου» (περίπτωση ζ') καί τόν «κάτοχο ἀκινήτου πού ἀνήκει σέ φορέα τῆς Γενικῆς Κυβέρνησης, χωρίς τή συναίνεση τοῦ φορέα» (περίπτωση θ'), ὡστόσο ἀπό τήν παράγραφο 7 τοῦ ἄρθρου 2 προκύπτει ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης καταπατημένου ἀκινήτου ἀπαλλάσσεται τοῦ ΕΝ.Φ.Ι.Α. μόνο στήν περίπτωση θ', ἐάν εἶναι φορέας τῆς Γενικῆς Κυβερνήσεως («Ὁ κύριος φόρος πού ἀναλογεῖ σέ ἀκίνητο τῶν περιπτώσεων θ', ι' καί ια' τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ, ἰσοῦται μέ τό φόρο πού ἀναλογεῖ στήν πλήρη κυριότητα, χωρίς νά ὀφείλεται τέτοιος φόρος ἀπό τόν κύριο τοῦ ἀκινήτου») καί ὄχι, συνεπῶς, ἐάν εἶναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, πού δέν ἀνήκει στήν Γενική Κυβέρνηση, ὅπως συμβαίνει μέ τά ἐκκλησιαστικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου καί τά μή κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (κατά τό ἄρθρο 68 παρ. 1 ὑποπαρ. 3 τοῦ ν. 4235/2014, Α' 32, οἱ φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξαιροῦνται ἀπό τήν Γενική Κυβέρνηση καί τόν Δημόσιο Τομέα). Ἀποτέλεσμα τοῦ συνδυασμοῦ τῶν ἀνωτέρω διατάξεων εἶναι ὅτι τά ἐκκλησιαστικά Ν.Π.Δ.Δ. καί μή κερδοσκοπικά Ν.Π.Ι.Δ. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπειδή ἐξαιροῦνται ἀπό τούς φορεῖς τῆς Γενικῆς Κυβερνήσεως, ὑποχρεοῦνται νά καταβάλουν ΕΝ.Φ.Ι.Α. καί νά καταθέσουν στά δικαστήρια πιστοποιητικό καταβολῆς ΕΝ.Φ.Ι.Α., γιά καταπατημένα ἀκίνητα τῶν ὁποίων τήν νομή καί κατοχή στεροῦνται ἐπί δεκαετίες καί διεκδικοῦν τήν ἀπόδοσή τους.

Παρακαλοῦμε, συνεπῶς, στό ἄρθρο 2 παρ. 2 (στήν περίπτωση θ') τοῦ ν. 4172/2013 νά προστεθοῦν καί τά νομικά πρόσωπα τοῦ ἄρθρου 1 παρ. 4 τοῦ ν. 590/1977, τά ὁποῖα δέν ἐντάσσονται στήν Γενική Κυβέρνηση.

ii. Έξαίρεση ακινήτων που έχουν παραχωρηθεί δωρεάν από Ν.Π.Δ.Δ. όχι μόνο στο Δημόσιο, αλλά και σε Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. (άρθρο 3 παρ. περ. δ' ν. 4223/2013)

Επίσης, κατά το άρθρο 3 παρ. 1 περ. δ' του ν. 4223/2013 προβλέπεται η απαλλαγή από τον ΕΝ.Φ.Ι.Α. για τα ακίνητα που ανήκουν: «δ) Σε Ν.Π.Δ.Δ. που δεν εντάσσονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης και ιδιοχρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εκπλήρωση μορφωτικού, εκπαιδευτικού, πολιτιστικού, αθλητικού, θρησκευτικού, φιλανθρωπικού και κοινωφελούς σκοπού ή παραχωρούνται δωρεάν στο Δημόσιο».

Επειδή πολλά εκκλησιαστικά ακίνητα Ι. Μητροπόλεων, Μονών, Ένοριών (που είναι Ν.Π.Δ.Δ. εκτός Γενικής Κυβερνήσεως και έμπιπτουν στην παραπάνω ρύθμιση) έχουν παραχωρηθεί κατά χρήση, μέ μακροχρόνια χρησιδάνεια όχι μόνο στο Δημόσιο (π.χ. για λειτουργία εγκαταστάσεων Δημοσίου), αλλά και σε άλλα Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. (για χρήση αθλητικών κέντρων, δημορχιακών κτιρίων, σχολικών κτιρίων κ.λπ.), παρακαλούμε νά προστεθούν στην παραπάνω διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 περ. δ' και οί δωρεάν παραχωρήσεις προς Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α.

Μέ την πεποίθηση ότι τυγχάνει της κατανοήσεώς σας ή σημασία των ως άνω έκτεθέντων, και μέ την έλπίδα ότι στον σχεδιασμό και στίς αποφάσεις σας θά συνεξετάσετε τίς σχετικές θέσεις της Έκκλησίας της Ελλάδος, σᾶς απευθύνουμε τήν εὐχή ό Θεός νά σᾶς εὐλογεῖ και νά σᾶς ἐνισχύει στά εὐθυνοφόρα καθήκοντά σας.

† Ο Αθηνῶν **Ι Ε Ρ Ω Ν Υ Μ Ο Σ**, Πρόεδρος
 Ο Αρχιγραμματεὺς
 † Ο Μεθώνης Κλήμης

Ακριβές Αντίγραφο
 Ο Αρχιγραμματεὺς

† Ο Μεθώνης Κλήμης

Κοινοποιήσεις:

1. κ. Αικατερίνη Σαββαΐδου

Γενική Γραμματέα Δημοσίων Έσόδων Υπουργείου Οικονομικών

2. κ. Αριστεΐδη Μπαλτᾶ

Υπουργό Πολιτισμοῦ, Παιδείας καί Θρησκευμάτων

3. κ. Γεώργιο Καλαντζῆ

Γενικό Γραμματέα Θρησκευμάτων

Υπουργείου Πολιτισμοῦ, Παιδείας καί Θρησκευμάτων